

Gevolgen van marktwerking in de geestelijke gezondheidszorg

Voor- en nadelen belicht door professor Hans Maarse,
Universiteit Maastricht, Faculteit Gezondheidswetenschappen

Als de huidige regeringsplannen doorgaan, staan in de geestelijke gezondheidszorg grote veranderingen op stapel. Zo zal een groot deel van de geestelijke gezondheidszorg uit de AWBZ worden gelicht en gaan vallen onder de nieuwe Zorgverzekeringswet (ZVW) waarvan de invoering op 1 januari a.s. voorzien is. Verder zal ook de wijze waarop de instellingen bekostigd worden radicaal veranderen.

Sleutelbegrippen zijn hier marktwerking en diagnosebehandelingscategorieën (DBC's in het jargon).

De overheveling van de op genezing gerichte GGZ van de AWBZ naar de ZVW impliceert dat instellingen en hulpverleners die zich met de ambulante zorg bezighouden niet meer met het zorgkantoor zaken moeten doen maar met de zorgverzekeraars. Dat betekent veel nieuw overleg en veel afspraken maken over volume, prijzen en kwaliteit. De kans is zeker niet denkbeeldig dat zorgverzekeraars hun eigen (kwaliteits-) afspraken willen maken, wat ertoe kan leiden dat in de toekomst de eerste vraag aan de cliënt zal luiden: 'meneer of mevrouw, bij wie bent u verzekerd?' Denkbaar is ook dat zorgverzekeraars een grotere invloed op de zorgverlening willen hebben, bijvoorbeeld door in de polis te laten opnemen dat zij voor bepaalde langdurige behandelingen (schriftelijke) toestemming vooraf moeten geven. Verder zullen instellingen en hulpverleners veel meer dan in het verleden verantwoording moeten afleggen over hun prestaties. Dat is op zich een goede ontwikkeling, maar er zitten ook schaduwzijden aan, namelijk bureaucratisering van de zorg, uitholling van het professionele gehalte van de zorg, aanpassingsgedrag (je moet hoog staan op de ranglijst!) en het vergelijken van appels met peren.

De invoering van DBC's impliceert in essentie dat de instellingen geen 'zak met geld' meer krijgen, maar een bedrag voor de behandeling van een patiënt/cliënt met een bepaalde diagnose. De hoogte van dat

bedrag moet worden uitonderhandeld met elke zorgverzekeraar en kan dus ook per zorgverzekeraar verschillen. Dit alles heeft vergaande consequenties. Om te beginnen lijken mij DBC's alleen toepasbaar bij 'standaardcliënten' die in aanmerking komen voor een kortdurende behandeling volgens een bepaald protocol. Maar bij complexe patiënten en 'moeilijke doelgroepen' waarbij vaak meerdere instanties betrokken zijn, zijn DBC's geen geschikt instrument voor bekostiging.

quality shaving

cherry-picking
client dumping

Een andere ontwikkeling is dat er steeds meer nieuwe (gespecialiseerde) instellingen zullen komen die zich op een bepaalde groep van cliënten richten. Wie denkt dat het palet van zorginstellingen in de komende vijf jaar onveranderd blijft, komt bedrogen uit. Vanuit cliëntperspectief kan dit een gunstige ontwikkeling blijken in het landschap van de geestelijke gezondheidszorg dat het afgelopen decennium steeds meer een systeem van grote bureaucratische kolossen is geworden. Maar er is ook een schaduwzijde door het fenomeen van de *cherry-picking* wat kort gezegd inhoudt dat nieuwe instellingen zich vooral richten op de gunstige patiënten (groot volume, kortdurende behandelingen). De markt van complexe cliënten laten zij graag aan zich voorbij gaan, want die is financieel veel minder interessant. Lang niet iedereen zal dus baat hebben bij de marktwerking. Het krenten-uit-de-pap gedrag kan zelfs ontaarden in *client dumping* wat erop neer komt dat moeilijk cliënten vaker worden geweigerd en doorverwezen naar andere (gespecialiseerde) instellingen.

Marktwerking door onderhandelingen over de prijs van DBC's bergt tenslotte het gevaar van *quality shaving* in. Een scherpe prijsstelling noodzaakt immers tot besparingen. Die besparingen worden dan niet gezocht in een verbetering van de doelmatigheid (het ideale traject) maar in een bekibbeling op de kwaliteit van de zorg. Dat zal in het bijzonder het geval zijn als de kwaliteit van de zorg zich niet gemakkelijk met behulp van een paar duidelijke criteria laat meten. Het verlies aan kwaliteit blijft dan immers geruime tijd onzichtbaar. Bekibbeling op de kwaliteit kan onder meer worden gerealiseerd door minder duur (jong) personeel in dienst te nemen of door te bezuinigen op zaken als personele inzet bij diagnostiek, intervisie, supervisie en andere belangrijke ondersteunende activiteiten zoals onderzoek. De productiviteit moet immers omhoog. Ook kan de ruimte voor bijscholing en nascholing en de inzet van docenten in RINO-verband onder druk komen te staan. Er zijn tekenen dat er nu al wordt bezuinigd op de deskundigheidsbevordering. Op korte termijn biedt dit de instellingen wellicht enige soelaas, op langere termijn kunnen negatieve effecten ontstaan. Immers de kwaliteit van zorg is gebaat bij behoud en bevordering van deskundigheid. Al met al gaat er dus veel veranderen in de geestelijke gezondheidszorg. Een aantal veranderingen kan gunstig zijn voor de cliënt, maar er is zeker ook reden tot zorg en tot het goed monitoren van de gevolgen van de overheveling en de invoering van marktwerking. Die veranderingen leggen een grote verantwoordelijkheid op de schouders van instellingen én zorgverzekeraars.

Inhoud

- Marktwerking in de ggz
- Een impressie van het RINO-congres
- Oproep aan de DDG-trainers
- Cursusagenda najaar 2005
- Nieuw in ons aanbod
- Scholing op maat
- Informatie postacademische opleidingen
- Geslaagden

Een impressie van het RINO-congres

door René H.M. Stommel,
P-opleider GGZ en Consortium PPE

Het is 14 januari 2005 en het is onrustig in Nederland. Moslimextremisme, de tsunami in Azië die ook hier een verpletterende indruk maakt, een stagnerende economie, ontmanteling van de verzorgingsstaat. Ook de GGZ moet de markt op, niettegenstaande de vaststelling op 12 januari van Europees Commissaris voor gezondheid Kyprianou, dat 'psychische ziekte de sluipmoordenaar is van Europa' (suicide maakt meer slachtoffers dan het verkeer) en zijn oproep aan de regering, om geestelijke gezondheid een hogere prioriteit te geven (NRC Handelsblad, 13 januari 2005). Het is 14 januari, het is onrustig in Nederland en RINO Zuid-Nederland viert haar 20-jarig bestaan met een congres. 'Halen en brengen' is het motto van dit congres.

Een raar motto voor een feestvierend instituut voor nascholing en opleiding in de gezondheidszorg, de geestelijke gezondheidszorg in het bijzonder. 'Het is halen en brengen' betekent: 'Wat je ook doet, je schiet er weinig mee op'. Er zijn wervender teksten te verzinnen. Teksten die meer recht doen aan de hoge prioriteit die de geestelijke gezondheidszorg verdient. En aan de hoge prioriteit die deskundigheid in de geestelijke gezondheidszorg verdient. Waaraan, laten we wel wezen, RINO Zuid-Nederland gedurende de laatste 20 jaar een zeer belangrijke bijdrage heeft geleverd. Met het 'Halen en brengen' heeft RINO Zuid-Nederland zonder twijfel het oog gehad op iets anders dan op zulk understatement. De kans is groot dat de eerste spreker, drs. L.D. Hoff, bestuursvoorzitter van RINO Zuid-Nederland, heeft uitgelegd waarop dat is geweest. Hij zal dan hebben gesproken van de missie van RINO Zuid-Nederland, die kortweg is samen te vatten als onderwijs door deskundigen uit de gezondheidszorg, in het bijzonder GGZ, voor deskundigen uit de gezondheidszorg. RINO Zuid-Nederland als makelaarskantoor van vraag en aanbod van kennis en kunde, die bij de aangesloten instellingen hetzij voorhanden, hetzij gewenst is. Het is te betreuren dat ik -niet alleen ik overigens- de opening door de voorzitter heb moeten missen. Dat kwam door onvolkomenheden van die andere organisatie in Nederland die zich op 'Halen en brengen' toelegt: de Nederlandse Spoorwegen. Terzijde moet gemeld worden dat RINO Zuid-Nederland door de jaren aan haar makelaarsfunctie vele taken heeft toegevoegd, alle gericht op het verschaffen van onderwijsfaciliteiten (waaronder de voortreffelijke onderwijshuisvesting te Eindhoven).

Omdat de Nederlandse Spoorwegen het echt bont maakten, miste ik ook het eerste

gedeelte van de lezing van de tweede spreker, spreekster in dit geval, de eertijds linkse politica mevr. drs. Andrée Ch. van Es, sinds februari 2002 voorzitter van GGZ Nederland, branche-organisatie van de GGZ-instellingen in Nederland. Zij besprak de veranderingen en vernieuwingen waarop GGZ Nederland inzet. De eerste daarvan heb ik gemist, wél heb ik meegekregen dat het gaat om marktwerking, om vermaatschappelijking en om bemoeizorg. Binnen deze domeinen, ik beperk me tot een schamele deelverzameling, gaat het én om standaardisatie (zodat cliënten van tevoren precies weten wat ze krijgen), én om maatwerk, én om keuzevrijheid van professionals, én om het verantwoordelijk maken van cliënten en hun omgeving zelf, én om het weghalen van drempels, én om het terugdringen met 10% per jaar van separaten, én om respect voor de unieke waarde van telkens de unieke relatie van die ene hulpverlener met die ene cliënt. Een programma kortom, waaraan ook een begaafd jongleur handen te kort komt, en waarvan ik dan ook gepast onder de indruk raakte. Het was geen geringe opluchting toen ik me realiseerde dat het ging over 'de GGZ' en niet over mij.

Prof. dr. Giel J.M. Hutschemaekers was de volgende spreker, die met ontwapenende openheid onthulde dat nú de kinderdroom uitkwam van het Roermonds jongetje dat hij ooit was, nu hij een performance mocht geven in dit Theater Hotel "De Oranjerie"

te Roermond. En een performance was het! 'Hoe meer professionals des te groter de problemen!' luidde de titel. In hoog tempo schilderde de spreker hoe en waarin de GGZ in een nauwelijks voor het zijne onderdoend tempo geprofessionaliseerd is, teneinde zich nu geconfronteerd te zien met de door hem gemunte 'professionaliseringsparadox': hoe meer professionals, hoe meer deze zich met elkaar bezig houden ten koste van het primaire proces, en hoe meer deze zich specialiseren met grimmige tegendraadse effecten als overlapping en dus territoriumstrijd. Hij spitte een en ander toe op de eenzijdige lippendienst aan het medische discours (alle GGZ-hulpverleners leggen zich toe op DSM IV-classificatie en daarop aansluitende specialistische en dus excluderende benaderingswijze en decontextualiserende interventie) en de wenselijkheid daartegenover van een ordening die, in gelijkwaardigheid, parallel méér 'talent' dan alleen de medische toelaat. 'Er is dus nog veel werk voor het RINO', sloot hij af, waarvan akte.

Inspirerender kon het bijna niet meer worden, maar toen waren daar de workshops, waarvan ik die van Prof. dr. Arnoud R. Arntz en drs. Guus Smeets bezocht. Daarin mochten we zelf aan het werk, hetgeen wil zeggen dat de deelnemers door de inleiders in stappen verleid werden tot het formuleren van een onderzoeksvoorstel. Zo spreek je nog eens iemand! Met mijn buurvrouw kwam ik tot een beeldschone voorstel, dat vooral zo mooi was omdat het niet uitgevoerd hoeft te worden. Bij de plenaire terugkoppeling bleek dat ook de andere deelnemers geweldige plannen hadden.

De congreslocatie was prima, het lunchbuffet, het strijkje: alles van de kwaliteit die vroeger zo gewoon was. Maar Roermond ligt dan ook in Limburg en dit RINO is dan ook van Zuid. Het was trouwens ook prachtig weer, buiten. Binnen deed het daar na de lunch niet voor onder, want toen was daar de plenaire workshop 'Slagkracht en synergie'. Deze werd gegeven door een volumineuze mevrouw gehuld in een

Prof. dr. Giel Hutschemaekers

Mevr. drs. Andrée van Es

tafelkleed, die zichzelf omwille van haar herkenbaarheid mevrouw Beukenoot noemde. De workshop bleek een percussieworkshop te wezen. Laat ik eerlijk wezen: toen ik daar die trommels zag staan, en de stokjes, de sambaballen (die we zo niet mochten noemen) en nog zo wat op de stoelen zag liggen, toen werd ik bevangen door de milde scepsis die wel vaker optreedt waar vrees en vermijdingsgedrag willen worden gerationaliseerd. En laat ik eerlijk blijven: in no time waren ze verdwenen, én de scepsis én het vermijdingsgedrag, en dat niet alleen bij mij, maar bij het voltallige gezelschap. Daar zaten we dan, directeuren en psychiaters, professoren en verpleegkundigen, psychotherapeuten en secretaresses, psychologen en opleidelingen, een enthousiaste kleuterklas onder de weidse titel *The great South-African RINO Zuid Percussion Orchestra*. Met de synergie viel het nogal mee, energie was te meer. Ik heb me serieus afgevraagd wat de sleutel was tot het onmiskenbare succes. Deze was vooral dat mevrouw Beukenoot haar orkestleden buiten-gewoon hield en krachtig verbood om iets te zeggen en anders te doen dan op haar te letten. Als je je dat als psychotherapeut eens zou kunnen permitteren ...; de oude Albert Ellis zou er zijn vingers bij aflikken.

Professor dr. Guy A.M. Widdershoven besloot het serieuze gedeelte met een voordracht 'Ethische competenties in een veranderende (geestelijke) gezondheidszorg'. Enkele thema's waren de toename van chronische ziekte óók in de GGZ, de nadruk op rehabilitatie en preventie, de

Preventie en omg

Agressie is een opvallend fenomeen in onze huidige maatschappij. Steeds vaker worden wij daarmee geconfronteerd. Op het terrein van agressiehantering organiseert RINO Zuid-Nederland in samenwerking met Instituut De Looftaert en de Werkgroep DDG al vele jaren de opleiding tot trainer in Preventie en Omgaan met Dreigend Destructief Gedrag. Deze trainer kan binnen de eigen instelling mensen trainen in preventie en omgaan met (dreigende) agressie. Onlangs is besloten om het DDG-traject te herzien. De belangrijkste reden was om te komen tot een helder en door kwaliteit gekenmerkt traject waarin eindtermen en competenties voor zowel de basiscursus (de cursus die de trainers in eigen beheer kunnen uitvoeren) als de trainersopleiding duidelijk omschreven staan. Om de kwaliteit van de DDG-trainer te waarborgen is gekozen voor een trainerslicentie. Een DDG-trainer komt in aanmerking voor een dergelijke licentie

tafelkleed, die zichzelf omwille van haar herkenbaarheid mevrouw Beukenoot noemde. De workshop bleek een percussie-workshop te wezen. Laat ik eerlijk wezen: toen ik daar die trommels zag staan, en de stokjes, de sambaballen (die we zo niet mochten noemen) en nog zo wat op de stoelen zag liggen, toen werd ik bevangen door de milde scepsis die wel vaker optreedt waar vrees en vermijdingsgedrag willen worden gerationaliseerd. En laat ik eerlijk blijven: in no time waren ze verdwenen, én de scepsis én het vermijdingsgedrag, en dat niet alleen bij mij, maar bij het voltallige gezelschap. Daar zaten we dan, directeuren en psychiaters, professoren en verpleegkundigen, psychotherapeuten en secretaresses, psychologen en opleiders, een enthousiaste kleuterklas onder de weidse titel *The great South-African RINO Zuid Percussion Orchestra*.

Met de synergie viel het nogal mee, energie was te meer. Ik heb me serieus afgevraagd wat de sleutel was tot het onmiskenbare succes. Deze was vooral dat mevrouw Beukenoot haar orkestleden buiten-gewoon helder en krachtig verbood om iets te zeggen en anders te doen dan op haar te letten. Als je je dat als psychotherapeut eens zou kunnen permitteren ...; de oude Albert Ellis zou er zijn vingers bij aflikken.

Professor dr. Guy A.M. Widdershoven besloot het serieuze gedeelte met een voordracht 'Ethische competenties in een veranderende (geestelijke) gezondheidszorg'. Enkele thema's waren de toename van chronische ziekte óók in de GGZ, de nadruk op rehabilitatie en preventie, de

Bijpraten en lunchen

noodzaak en beperkingen van evidence based behandelen en de toegenomen aandacht voor het cliëntenperspectief. Benodigde competenties daarvoor zijn in volgorde aandacht, eerlijkheid, verantwoordelijkheid, niet in de steek laten en openheid en responsiviteit. Te leren op individueel niveau in reflectie bij intervisie, op institutioneel niveau in een door spreker voorgestaan 'moreel beraad' in instellingen en op cultureel niveau door oog te hebben voor de dilemma's zoals die in de kunst worden gethematiseerd. Zonder uitzondering waardevolle zaken. Bij mij groeide gaandeweg het verlangen om de spreker uit te nodigen om in de praktijk te komen kijken. En om daar, in die praktijk, te zien hoe met zulke zaken nu omgegaan wordt –niet zelden tegen de klippen op van productiedruk en bureaucratie. Het zou mij niet verbazen als 'de spreker de competenties die hij noemde dan zou gaan zien als méér van hetzelfde bij zowel de verstandige managers als de doorgaans toch al zeer gewetensvolle hulpverleners.

Misschien zou vervolgens een geheel ander spectrum van ethische competenties oplichten, speelsheid bijvoorbeeld, directheid, grenzen aanbrengen, het verdragen van onzekerheid, de moed die nodig is om vuile handen te maken, humor.

Martin Bril en Max Pam, beiden gerenommeerde columnisten met tamelijk recente pittige ziektegeschiedenissen, sloten de dag af met een uitgesproken, en sommigen reeds bekende, duo-column 'Het Beddenhuis'. Persoonlijk lees ik ze liever, die columns, maar ook nu moest ik, en niet ik alleen, geregeld grinniken en grijnzen.

De directeur van RINO Zuid-Nederland, dr. Dré Bosma, verblijdde de zaal met zijn mededeling dat de helft van de ontvangen inschrijfgelden zou worden geschonken aan VSO (Voluntary Service Overseas), een ideële organisatie die vakmensen over de wereld uitzendt om hun kennis en ervaring dáár te delen, waar die het hardst nodig is. De dagvoorzitter dr. Max Beekers sloot af met de uitnodiging om een gemeubileerde (hapjes én live muziek) borrel mee te drinken –en zo geschiedde door veel aanwezigen, die daarmee tenminste óók te kennen gaven dat zij niet zo'n haast hadden om weg te komen. Zulk 'stemmen met de voeten' heb ik geïnterpreteerd conform mijn eigen beleving: het was een geslaagd feestcongres. Het komt toch nog goed met Nederland.

Preventie en omgaan met Dreigend Destructief Gedrag

Agressie is een opvallend fenomeen in onze huidige maatschappij. Steeds vaker worden wij daarmee geconfronteerd. Op het terrein van agressiehantering organiseert RINO Zuid-Nederland in samenwerking met Instituut De Loofaert en de Werkgroep DDG al vele jaren de opleiding tot trainer in Preventie en Omgaan met Dreigend Destructief Gedrag. Deze trainer kan binnen de eigen instelling mensen trainen in preventie en omgaan met (dreigende) agressie. Onlangs is besloten om het DDG-traject te herzien. De belangrijkste reden was om te komen tot een helder en door kwaliteit gekenmerkt traject waarin eindtermen en competenties voor zowel de basis cursus (de cursus die de trainers in eigen beheer kunnen uitvoeren) als de trainersopleiding duidelijk omschreven staan. Om de kwaliteit van de DDG-trainer te waarborgen is gekozen voor een trainerslicentie. Een DDG-trainer komt in aanmerking voor een dergelijke licentie

indien hij of zij de trainersopleiding 'nieuwe stijl' gevolgd heeft en blijk heeft gegeven van voldoende ervaring. Eerder opgeleide trainers komen onder omschreven voorwaarden ook in aanmerking voor de licentie. De licentie is geldig voor een periode van twee jaar en kan verlengd worden als de trainer minimaal één basistraining heeft uitgevoerd en de trainersdagen heeft bijgewoond. Het is bekend dat er trainers zijn in agressiehantering die de bovengenoemde DDG-trainersopleiding niet gevolgd hebben of gedurende enkele jaren geen basis cursus meer hebben uitgevoerd, maar toch in aanmerking willen komen voor de DDG-trainerslicentie. Voor deze trainers zal op verzoek nagegaan worden of en na welke bijscholing zij de DDG-trainerslicentie kunnen verwerven.

Oproep

De samenwerkende partners op het terrein van de DDG-trainingen willen een zo volledig mogelijk overzicht van trainers die voor een licentie in aanmerking wensen te komen. Wij hebben getracht zoveel mogelijk opgeleide trainers te benaderen. Heeft u nog geen bericht ontvangen en wilt u wel in aanmerking komen voor deze licentie, vult u dan het registratieformulier in dat u kunt downloaden van www.rinozuid.nl. Ook vindt u op onze website meer informatie over het gehele DDG-traject.

Cursusagenda najaar 2005

Hieronder vindt u een overzicht van de cursussen met open inschrijving die starten in de tweede helft van 2005. Al onze cursussen (ook eventuele wijzigingen) staan op onze website:

www.rinozuid.nl

Mocht u meer informatie willen over een bepaalde cursus, dan kunt u de antwoordkaart in deze nieuwsbrief opsturen. Natuurlijk kunt u ook telefonisch contact met ons opnemen: tel. 040 - 2128287 of een e-mail versturen naar nascholing@rinozuid.nl. Prijzen en informatie zijn onder voorbehoud van drukfouten.

Inleiding in de psychopathologie

6 oktober Kennis en vaardigheden verworven
Coördinatie: drs. J.W. Weijm

Eye Movement Desensitization and reprocessing
6 oktober Specialistische toepassing van EMDR
Docenten: mw. drs. C. de Roo, drs. J. W. Weijm

Forensische gedragskunde

6 oktober Het vergroten van kennis en vaardigheden in het oplossen van problemen die kunnen ontstaan bij psychische stoornissen.
Coördinatie: dr. F. Koenraad

DSM IV voor kinderen

10 oktober Bij deze cursus staat niet het leren van de DSM-IV, maar de mogelijkheid tot verwijzing van kinderen.
Coördinatie: drs. J. Vandorpe

Omgaan met mensen met persoonlijkheidsstoornissen
10 oktober In deze cursus worden zowel de theorie als de praktijk van het omgaan met mensen met een persoonlijkheidsstoornis centraal.
Coördinatie: drs. W.G.J. Schouten

Samenwerken binnen het onderwijs rond problemen met leerlingen
12 oktober Samenwerken is essentieel in het onderwijs. Om deze onderwerpen te behandelen wordt er gewerkt aan een grote rol. Om deze onderwerpen te behandelen wordt er gewerkt aan een grote rol.
Coördinatie: J. Heusschen

Werken met DSM-IV

12 oktober In deze cursus wordt de logische casuïstiek kan men deze inzicht verwerven in oorzaken van problemen.
Coördinatie: drs. R. van der Wal

Woonmanagement en zorgcoördinatie

21 oktober Deze cursus stelt de deelnemers in staat om de verwachtingen te vertalen naar concrete doelen.
Coördinatie: Y. L.G. Steegmans

Arbeidsgerelateerde problematiek

26 oktober Inzicht verwerven in oorzaken van arbeidsgerelateerde problematiek.
Coördinatie: dr. J.T. Matser

Verdieping verslavingszorg

31 oktober Deze cursus geeft inzicht in de verslavingszorg.
Coördinatie: C.E.W. Volders

Consultatieve psychiatrie

2 november Deze cursus biedt een methode voor de consultatieve psychiatrie.
Coördinatie: drs. A.J. Oort

Psychiatrie en recht

3 november In deze cursus komen aan bod de juridische aspecten van de psychiatrie.
Coördinatie: mw. mr. L.C.T. de Boer

Behandeling bij trauma, dissociatie en borderline
4 november Behandelpanning en behandelingsdoelen.
Coördinatie: mw. drs. M.A. Broekhuizen-Holtes

Psychopathologie en classificatie

11 november In deze cursus komen aan bod de verschillende psychopathologische syndromen, alsmede de DSM-IV classificatie.
Coördinatie: prof. dr. P.P.C. van der Wal

Het brein en de veroudering

14 november Inzicht verwerven in de veranderingen in het brein en de veroudering.
Coördinatie: dr. W.G.M. R. van der Wal

Klinische Criminologie

17 november Vertrouwd raken met inzicht in de klinische criminologie.
Coördinatie: dr. F. Koenraad

Gereedschap bij vraaggestuurde, ambulante zorg

9 september Deze cursus richt zich op de analyse van complexe hulpverleningsvragen en de mogelijkheid deze te herleiden tot een duidelijke keuze. Men verwerft de juiste attitude en een methodiek om op een juiste manier om te gaan met de vragen van de cliënt.

Coördinatie: Y.L.G. Steegmans ■ 5 dagdelen ■ € 415,-

Beter onderhandelen met overbezorgde familieleden in de psychogeriatric

9 september De cursus is gericht op het verwerven en toepassen van actuele inzichten uit het domein van de persoonlijkheidspathologie. Hierbij wordt het accent gelegd op het verbeteren van de individuele onderhandelingsstijl in relatie tot eisende en/of overbezorgde familieleden.

Coördinatie: drs. A.J.H.T. de Bie ■ 3 dagen ■ € 571,-

Autistische spectrumstoornissen en ouderbegeleiding

13 september Het verwerven van kennis over en inzicht in de autistische spectrumproblematiek en de specifieke accenten die in het diagnostisch proces worden gevraagd. Het geven van methodisch professionele begeleiding bij ouders/verzorgers van een kind/jeugdige met een autistische spectrumstoornis.

Coördinatie: mw. drs. B.C.A.M. Kox ■ 2 dagen ■ € 415,-

Persoonlijkheidsdiagnostiek

16 september Kennis verwerven over diagnostiek en classificatie van persoonlijkheidspathologie en het ontwikkelen van diagnostische vaardigheden in het omgaan met mensen met (ernstige) persoonlijkheidsstoornissen.

Coördinatie: dr. B.H. Bulten ■ 5 dagen ■ € 935,-

Directieve klachtgerichte behandeling

28 september Probleemtaxatie en toepassen van directieve interventies bij o.a. angststoornissen, stemmingsstoornissen, stoornissen in de impulscontrole, eetproblemen en relatieproblemen.

Coördinatie: drs. P.J.H. Römkens ■ 6 dagen ■ € 1.117,-

Psychopathologie binnen het onderwijs

28 september Aan het eind van deze cursus kunnen deelnemers gestoord gedrag van kinderen en jeugdigen onderkennen. Verder zijn zij in staat beïnvloedende risicofactoren op te sporen en de gevolgen daarvan in te schatten.

Coördinatie: mw. drs. M.A. Broekhuizen-Holtes ■ 7 dagen ■ € 1.299,-

Analytisch diagnostisch instrument

28 september Inzicht in en het toepassen van het ontwikkelingsprofiel als referentiekader voor diagnostiek en behandeling en het maken van een sterkte-zwakte-analyse voor het stellen van een indicatie voor psychotherapie.

Coördinatie: mw. drs. A. de Wit ■ 6 dagdelen ■ € 376,-

Vervolg cursus Adolescentenpsychiatrie

29 september Vervolg op de basis cursus. Aan de orde komen o.a. behandeling van de adolescent en diens gezin, eerste psychose, borderlinestoornissen, eetproblemen, gedragsstoornissen (o.a. ADHD), seksueel misbruik, angst en depressie.

Coördinatie: drs. J.W. Meerdinkveldboom ■ 3 dagen ■ € 571,-

ABC-Doctraining

30 september Verzorgenden in o.a. verpleeghuizen en verzorgingshuizen leren omgaan met probleemgedrag bij ouderen. Cursisten worden opgeleid tot ABC-docent zodat zij zelfstandig een ABC-training kunnen uitvoeren in de eigen of andere instellingen.

Coördinatie: drs. A.F.M. Hamer ■ 7 dagen, alsmede praktijkdagen ■ € 3.957,-

Verdieping Casemanagement

30 september Verdienen en inoefenen van essentiële vaardigheden met betrekking tot casemanagement. Casuïstisch behandelen van 'multi-problem' situaties voor de casemanager.

Coördinatie: Y.L.G. Steegmans ■ 3 dagen ■ € 571,-

Psychiatrisch Intensieve Thuiszorg (PIT)

30 september Speciale cursus voor verpleegkundigen in de PIT. Onderwerpen o.a. aanmelding en taxatie, probleemanalyse, het stellen van doelen, methodiekontwikkeling, systemische opbouw en communicatiebegrippen en -technieken, hanteren van moeilijk gedrag alsmede omgaan met familieleden en direct betrokkenen van de cliënt.

Coördinatie: Y. L.G. Steegmans ■ 4 dagen ■ € 753,-

Verdieping GZP vraagstukken

3 oktober Vergroten van inzicht in de diagnostiek en behandeling van klachten en stoornissen waarmee men in de medische psychologische praktijk veelvuldig te maken heeft.

Coördinatie: dr. J.T. Matser ■ 6 dagen ■ € 1.245,-

Psychofarmacologie

3 oktober De cursus omvat twee bijeenkomsten, over algemene farmacologie en neuronale communicatie en zes dagdelen over de relatie tussen farmaca en gedrag, waarbij de belangrijkste psychische stoornissen aan de orde komen.

Coördinatie: dr. J.A.W.M. Weijnen ■ 8 dagdelen ■ € 649,-

Inleiding in de psychopathologie

6 oktober Kennis en vaardigheden verwerven met betrekking tot algemene en specifieke psychopathologie en de classificatie DSM-IV.
Coördinatie: drs. J.W. Weijmans ■ 10 avonden ■ € 805,-

Eye Movement Desensitization and reprocessing bij kinderen en jongeren

6 oktober Specialistische toepassing van de EMDR technieken voor kinderen.
Docenten: mw. drs. C. de Roos en mw. drs. R. Beer ■ 2 dagen ■ € 389,-

Forensische gedragskunde

6 oktober Het vergroten van kennis en inzicht in de verhouding tussen het strafrecht en de ggz in het bijzonder met betrekking tot problemen die kunnen ontstaan bij het ondergaan van strafrechtelijke sancties door mensen die kampen met een kpsychische stoornis.
Coördinatie: dr. F. Koenraadt ■ 3 dagen ■ € 610,-

DSM IV voor kinderen

10 oktober Bij deze cursus staat niet het hanteren centraal, maar meer het kennen van de begrippen en de beslisbomen, eventueel met mogelijkheid tot verwijzing en consultatie.
Coördinatie: drs. J. Vandormael ■ 2 dagen ■ € 389,-

Omgaan met mensen met persoonlijkheidsstoornissen in de sociale psychiatrie

10 oktober In deze cursus worden zowel het psychotherapeutische als het sociaal-psychiatrische perspectief belicht. Casuïstiek van de cursisten staat centraal.
Coördinatie: drs. W.G.J. Schouten ■ 4 dagen ■ € 753,-

Samenwerken binnen het onderwijs rond probleemgedrag op school

12 oktober Samenwerken is essentieel binnen het onderwijs. In dit veld spelen belangen van leerlingen, teamleden, ouders en verwijzers een grote rol. Om deze onderlinge verhoudingen positief te beïnvloeden zijn goede sociale vaardigheden noodzakelijk.
Coördinatie: J. Heusschen ■ 4 dagdelen ■ € 441,-

Werken met DSM-IV

12 oktober In deze cursus wordt de logische opbouw van het DSM-IV systeem zichtbaar en hanteerbaar gemaakt aan de hand van eigen casuïstieken kan men deze in de eigen werksetting toepassen.
Coördinatie: drs. R. van der Wijngaart ■ 2 dagen ■ € 389,-

Woonmanagement en zorgcoördinatie

21 oktober Deze cursus stelt de deelnemer in staat om, samen met de cliënt, de hulpvraag in kaart te brengen en zijn/haar wensen en verwachtingen te vertalen naar een realistisch werkbaar doel.
Coördinatie: Y. L.G. Steegmans ■ 5 dagen ■ € 935,-

Arbeidsgerelateerde problematiek

26 oktober Inzicht verwerven in oorzaken van arbeidsgerelateerde problematiek, de gevolgen daarvan in de privé- en werksituatie en de mogelijkheden van behandeling.
Coördinatie: dr. J.T. Matser ■ 3 dagen ■ € 441,-

Verdieping verslavingszorg

31 oktober Deze cursus geeft inzicht in en actuele kennis van de verslaving, verslavingsgedrag en verslavende middelen. Bovendien komen aan de orde de organisatie van de verslavingszorg en de samenwerking en afgrenzing van andere instellingen.
Coördinatie: C.E.W. Volders ■ 4 dagen ■ € 753,-

Consultatieve psychiatrie

2 november Deze cursus biedt een methodisch referentiekader en vaardigheidstraining om consultatie kwalitatief verantwoord uit te voeren.
Coördinatie: drs. A.J. Oortwijn ■ 3 dagen ■ € 571,-

Psychiatrie en recht

3 november In deze cursus komen aan bod: grondslagen van het gezondheidsrecht; regulering van de geestelijke gezondheidszorg, beschikbaarheid/bereikbaarheid; financiële toegankelijkheid en kwaliteit; WGBO en BOPZ.
Coördinatie: mw. mr. L.C.T.M. Teeuwen-van Thiel ■ 2 dagdelen ■ € 441,-

Behandeling bij trauma, dissociatie en borderline-persoonlijkheidsproblematiek

4 november Behandelpanning en behandeling in fasen van dissociatieve stoornissen in combinatie met persoonlijkheidsproblematiek.
Coördinatie: mw. drs. M.A.B. Steeman ■ 3 dagen ■ € 649,-

Psychopathologie en classificatie

11 november In deze cursus komen aan de orde: modellen in de psychiatrie; wijze van waarnemen; psychiatrische symptomen en syndromen, alsmede de DSM-IV classificatie.
Coördinatie: prof. dr. P.P.G. Hodiament ■ 15 dagdelen ■ € 1.182,-

Het brein en de veroudering

14 november Inzicht verwerven in de ruimtelijke en functionele organisatie van het brein en de relaties hiervan met psychologische processen zoals waarnemen, handelen, denken en sociaal-emotionele processen. Kennismaken met moderne technieken van hersenonderzoek, met name imaging-technieken zoals functionele MRI. Vergroten van kennis en inzicht in de effecten van veroudering op hersenfuncties en de daarmee gerelateerde veranderingen in cognitie, gedrag en sociaal-emotioneel functioneren.
Coördinatie: dr. W.G.M. Raaijmakers ■ 2 dagen ■ € 415,-

Klinische Criminologie

17 november Vertrouwd raken met inzichten en bevindingen uit de criminologische research betreffende (fataal) agressief gedrag, die relevant zijn voor de klinische praktijk.
Gestalte geven aan de eigen professionele attitude ten aanzien van justitiabelen in de geestelijke gezondheidszorg. De beeldvorming over psychisch gestoorde gedetineerden ontmythologiseren.
Coördinatie: dr. F. Koenraadt ■ 3 dagen ■ € 610,-

NIEUW in ons aanbod!

Interpersoonlijke psychotherapie (IPT)

Interpersoonlijke psychotherapie (IPT) is een bewezen effectieve behandeling voor (o.a.) de acute fase van een depressieve stoornis. Leunend op een psychodynamisch en client-centered theoretisch kader bestaat IPT uit een kortdurende therapie met wekelijkse sessies waarin vermindering van depressieve symptomatologie en verbetering van het sociaal functioneren wordt nagestreefd. IPT richt zich op een met de cliënt vastgesteld focus.

Uit eerdere cursussen is gebleken dat het aanleren van de praktijk van IPT het best wordt gerealiseerd door (1) het daadwerkelijk starten met behandelingen en (2) het bespreken van deze casuïstiek. De cursus zal dan ook gefaseerd in tijd worden aangeboden.

De cursus kent de volgende onderdelen:

- een theoretische inleiding in achtergronden, uitvoering en effectiviteit van IPT
- aanreiken van praktische vaardigheden in de praktijk (demonstraties, rollenspelen)

Docenten

Mw. drs. A.M.H. Karst-Grummel, psychiater.

Mw. drs. B. Leeuw, gz-psycholoog-psychotherapeut.

Beide docenten zijn werkzaam binnen het zorgprogramma stemmingsstoornissen en angststoornissen bij de RIAGG Maastricht.

Omvang 3 dagen

Data 30 september, 7 oktober en 9 december 2005

Tijden 09.30-17.00 uur, Eindhoven

Kosten € 610,-

Kortdurende groepspsychotherapie

In de cursus kortdurende groepspsychotherapie gaan de opleiders uit van de uitdaging om manieren te bespreken en – in het kader van de eindopdracht van de cursus – daadwerkelijke voorstellen uit te werken om in de eigen werksetting van de cursist kortdurende groepstherapieën aan het behandelaanbod toe te voegen.

In kortdurende groepspsychotherapie staat de wisselwerking tussen de interne dynamiek van de cliënt en de groepsdynamiek centraal binnen een in tijd gelimiteerd therapieaanbod.

Deze vorm van groepstherapie is een psycho-dynamische aanvulling op het aanbod van klachtgerichte groepen en protocolaire groepsbehandelingen.

Door middel van deze cursus doet u kennis op over kortdurende groepspsychotherapie, oefent u met indicatiestelling, met het formuleren van een behandelplan, de inbedding daarvan in het groepsproces, het hanteren van de beperking in tijd. Aan het eind van de cursus ontwerpt u een opzet voor een korte termijn groep binnen uw eigen werksetting. Daarnaast neemt u kennis van de mogelijkheden en de valkuilen van deze vorm van therapie.

Docenten

Mw. drs. M.E. van Aken-van der Mee is psycholoog-psychotherapeut, hoofd Kliniek voor Kortdurende Klinische Psychotherapie, Altrecht en coördinator sectie Korte termijn Groeps therapie NVGP.

Dhr. dr. G. Delfstra is psycholoog-psychotherapeut, teamleider deeltijd-behandeling en coördinator groepstherapie GGZ Groep Noord- en Midden-Limburg

Omvang 4 dagen

Data maandag 10 en 31 oktober,

maandag 14 en 28 november 2005.

Tijden 10.00-17.00 uur

Locatie Eindhoven

Kosten € 753,- (exclusief handboek)

Psychodiagnostiek en indicatiestelling

Het zelfstandig verrichten van psychodiagnostiek, inclusief indicatiestelling voor psychotherapie, in de hulpverleningspraktijk. Het accent ligt op psychodiagnostisch persoonlijkheidsonderzoek. Aan de orde komen: psychologische anamnese; intelligentie-onderzoek; diagnostiek van AS I-psychopathologie; diagnostiek van persoonlijkheidsstoornissen; diagnostiek van persoonlijkheidskarakteristieken relevant voor indicatiestelling voor psychotherapie; interpretatie en integratie van de data verkregen via gestructureerde interviews en test; het opstellen van een psychologisch rapport; inclusief therapieadvies.

Docent: dr. F.L. Wojciechowski, klinisch psycholoog/psychotherapeut, Academisch Ziekenhuis Maastricht

Data 5 en 26 oktober, 9 en 23 november en 7 december 2005 van 10.00 tot 17.00 uur

Prijs • 805,-

Groepsdynamica en het werken met groepen

Deze training is gericht op het verwerven en toepassen van actuele inzichten uit de groepsdynamica. Aan de orde komen o.a.: het verwerven van competenties voor een integrale analyse en aansturing van groepen, groepsdynamische processen en fenomenen op basis van de (instellings)context van de groep; het type groep; de (fasen van) groepsontwikkeling, (communicatie) niveaus, posities en interpersoonlijke relaties/groepsgedrag en de stijl van leiding geven.

Docent: W.N.M. Goossens, freelancer en docent Hogeschool Zuyd, faculteit Sociaal Werk

Data 21 september, 2 en 16 november en 7 december 2005 van 09.30 - 17.00 uur

Prijs € 805,-

Cursorische opleiding tot seksuoloog NVVS

Deze theoretisch-technische opleiding wil een basis verschaffen aan professionals in de gezondheidszorg om, met aansluitende stage en supervisie, in het verlengde van hun eigen professie als seksuoloog te kunnen functioneren.

De cursorische opleiding voldoet naar inhoud, structuur en omvang aan de eisen van de Nederlandse Vereniging voor Seksuologie (NVVS).

Om opgenomen te worden in het register van de NVVS is aanvullende praktijkervaring en supervisie conform de richtlijnen van de NVVS noodzakelijk.

In de opleiding wordt gewerkt vanuit een multidisciplinair en integratief referentiekader. Aan de orde komen: onderkennen en diagnosticeren van seksuele problemen; behandelen van de meest voorkomen seksuele problemen met behulp van medische psychotherapeutische seksuologische behandelmethoden; samenwerking met andere disciplines op het gebied van diagnostiek, indicatiestelling en behandeling.

Hoofdopleider: mw. drs. R.J. Melles. Zij is gz-psycholoog, lid van de VGCT, seksuoloog NVVS en werkzaam bij het Academisch Ziekenhuis Maastricht.

De opleiding start op 10 januari 2006, eindigt op 27 maart 2007 en telt in totaal 48 bijeenkomsten van drie uur.

De cursus wordt gegeven in Maastricht en kost € 4.150,- excl. handboek. Men dient zich aan te melden vóór 18 november 2005.

**RINO Zuid-Nederland
levert maatwerk.
Heeft u behoefte aan een specifieke
cursus, laat het ons dan weten**

Telefoon 040 - 212 82 87

of

E-mail: nascholing@rinozuid.nl

**Met onze
blijft u op**

Op de website van RINO Zuid-Nederland met alle congressen, studiedagen gebied van de geestelijke gezondheidszorg van onze cursussen

www.rinoz.nl

i
C
ke
be
Sch
en c
ople
doelg
voor c
opged.
RINO z
opgeda
maat. E
het gelee
borging e
belang.

Hoe werker
Uiteraard wil
doelgroep wi
kan in een ve
verstrek word
kaart te brenge
de deelnemers
competenties w
cursist dient te v
inhoud van de cu
Nadat de scholing
bekend zijn, gaan v
een conceptprograr
inventarisatielijsten
aangeven alsmede d
gebieden die ze, binn
cursus terug willen zie
verstekte gegevens ste
samen en wordt scholin
op de behoefte van de ir
daarmee voorkomen en
termen van kennis, vaard
ver groot.

Meer informatie?

Wilt u meer weten over onze
voor scholing op maat? Aarz
contact met ons op.

U kunt ons bereiken:

per e-mail: nascholing@rinoz.nl
per telefoon via ons bureau te E

Opleiding gezondheidszorgpsycholoog

Eind december sloten 26 deelnemers de opleiding gz-psycholoog af. Nog eens drie deelnemers hebben het cursorisch deel van de opleiding afgesloten, maar volgen de opleiding parttime en zetten het praktijkdeel nog voort. Twee deelnemers kregen enkele maanden verlenging i.v.m. zwangerschapsverlof.

In januari 2005 begonnen weer 32 nieuwe deelnemers in twee groepen aan de opleiding: 30 fulltimers en 2 parttimers. Vanwege de grote vraag naar opleidingsplaatsen, zowel bij instellingen als bij kandidaten, heeft het RINO-bestuur besloten nog eens twee opleidingsgroepen te starten in september. Ook deze groepen zijn inmiddels volledig bezet. Eind maart van dit jaar is de inventarisatie voor de praktijkopleidingsplaatsen 2006 verspreid onder instellingen.

Opleiding tot psychotherapeut

In december 2004 sloten 13 deelnemers de opleiding ex Wet BIG af. Lange tijd verkeerden wij allen in de veronderstelling dat deze groep, die als tweede groep deze opleiding volgde, tevens de laatste zou zijn. In december 2004 besloot de Minister van VWS echter geen uitvoering te geven aan het voorgenomen besluit om het BIG-register Psychotherapeut te sluiten (zie onze website voor de brief van de Minister). Dat betekent dat ook weer opleidingen psychotherapie mogelijk zijn die kunnen leiden tot opname in het BIG-register. RINO Zuid-Nederland heeft het voornemen in het voorjaar van 2006 een vernieuwde opleiding tot psychotherapeut aan te bieden die recht doet aan de meest recente ontwikkelingen in de ggz, alsook aan veranderingen in de groepen mogelijke kandidaten en nieuwe didactische inzichten. Brainstorming daarover vindt momenteel volop plaats.

Antwoordkaart

Ik heb belangstelling voor:

de cursus

Stuur mij een aanmeldingsformulier.

Ik wil binnen onze instelling scholing op maat organiseren over het onderwerp:

Neem a.u.b. contact met mij op.

Ik wil wel/geen RINO-Visie meer ontvangen

Ik wil RINO-Actua, de E-mail nieuwsbrief van RINO Zuid-Nederland ontvangen

Ik wil de brochure 2006 ontvangen. Stuur mij na verschijnen a.u.b. een exemplaar. M V

Naam: _____

Functie: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Telefoon: _____

E-mail adres: _____

Werkaan bij: _____

* Doorbekend wat niet van toepassing is. U kunt om uitzondering ook bellen (040-215583) of e-mailen: rnz@rino-zn.nl

Geslaagden

Psychotherapie groep 2001

Bovenste rij: Tineke van der Wal-van den Broek, Saskia de Koning, Roger Borath, Irma de Waal, Annet Slaats, Corine van der Veer, Simkje Sieswerda. Onderste rij: Cecile Niesten, Saskia Luijten, Henny Haerkens, Kim van der Heiden.

Niet op de foto: Rolf Sanderson en Clement-Jan Verheke

Gezondheidszorgpsychologie groep 2003-a

Van boven naar beneden: Leonie Annen, Kirsten Boselie, Susan van de Veerdonk, Lisette Wittkamp, Masja Al, Martine 't Jong, Willy Bijl, Onderste rij: Vanessa Schijffels, Dymphie in de Braek, Désiree op 't Veld, Esther Huisman, Rachel Dautzenberg

Niet op de foto: Julia Jorna en Heleen Teeseling

Gezondheidszorgpsychologie groep 2003-b

Voorste rij: Kitty van den Boomen-Gooren, Marieke van Vliet, Mandy Roufs, Rachel Meertens, Aukje Aerts, Liselore Verweij. Achterste rij: Ellen van Dal, Coen Horstman, Tamara Ruyten, Anda van Zeist, Inge Vanderhallen, Irina van Oudheusden, Paul van der Heijden.

Niet op de foto: Judith Louwers. * Zijn nog bezig met afronding van de opleiding

Seksuoloog groep 2004-2005

Voorste rij: Thea van der Waart, Catherina Walma, Mariet Rongen, Maartje Zandbergen. Achterste rij: Reinhilde Melles (hoofopleider), Aukje Schade, Chris Hoefnagel, Peter Zwaard, Paul Beker, Nele Gielen, Hub Gorissen, Arno Dierix, Jan-Willem Cuypers.

Op de foto ontbreken drie deelnemers, die nog met de afronding van de opleiding bezig zijn.